

Sygn. akt VI ACa 1759/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Ewa Klimowicz - Przygódzka

Sędziowie: SA Ewa Zalewska (spr.)

SO (del.) Tomasz Pałdyna

Protokolant: Katarzyna Mikiciuk

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Towarzystwo (...) z siedzibą w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 października 2014 r.,

sygn. akt XVII AmA 116/12

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowo, w ten sposób, że:

1) w punkcie pierwszym uchyla decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (...) z dnia 17 lipca 2012 r. w zakresie jej punktu I oraz punktu VI podpunkt 1 i 2;

2) w punkcie drugim w ten sposób, że zasądza od pozwanego Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz (...) Towarzystwo (...) z siedzibą w W. kwotę 508,50 zł (pięćset osiem złotych pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz (...) Towarzystwo (...) z siedzibą w W. kwotę 500 zł (pięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI ACa 1759/14

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzją z dnia 17 lipca 2012 r. nr (...) działając na podstawie art. 33 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.)

(dalej Ustawa lub uokik), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów dotyczącego (...) S.A. (...) z siedzibą w W.:

I. na podstawie art. 26 ust. 1 uokik uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie ww. przedsiębiorcy, polegające na stosowaniu, w obrocie z konsumentami następujących postanowień, zamieszczonych we wzorcu umowy „Ogólne warunki ubezpieczenia pojazdów - (...) Komunikacja”:

1. „(...) nie odpowiada za szkody, będące następstwem zdarzeń: innych, niż wskazane w zgłoszeniu szkody”;

2. „Jeżeli na podstawie badań zleconych przez (...) okaże się, że w okresie ubezpieczenia kluczyki lub inne urządzenia przewidziane przez producenta pojazdu do uruchomienia silnika lub odblokowania zabezpieczeń przeciwkradzieżowych zostały skopiowane, a Ubezpieczający i/lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu nie powiadomiła o tym fakcie (...) odmówi wypłaty odszkodowania za szkodę powstałą wskutek kradzieży pojazdu, jego części lub wyposażenia dodatkowego”.

3. „W przypadku szkody polegającej na kradzieży pojazdu, (...) wypłaci odszkodowanie, jeżeli Ubezpieczający wypełni następujące obowiązki:

(...) przekaze (...): dowód rejestracyjny i kartę pojazdu, o ile była wydana na ubezpieczony pojazd albo dowód dopuszczenia do ruchu, chyba że zostały utracone na skutek rozboju lub wymuszenia rozbójniczego”;

4. „W przypadku szkody polegającej na kradzieży pojazdu, (...) wypłaci odszkodowanie, jeżeli Ubezpieczający wypełni następujące obowiązki:

(...) przekaze (...) kluczyki lub inne urządzenia przewidziane przez producenta pojazdu do uruchomienia silnika lub odblokowania zabezpieczeń przeciwkradzieżowych, w liczbie i stanie (tj. oryginały lub kopie) podanych we wniosku o ubezpieczenie (...) chyba, że zostały utracone na skutek rozboju lub wymuszenia rozbójniczego”,

stanowiących postanowienia, które zostały wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 powołanej wyżej ustawy i nakazał zaniechanie jej stosowania.

II. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie ww. przedsiębiorcy, polegające na stosowaniu, w obrocie z konsumentami następujących postanowień, zamieszczonych we wzorcu umownym „Ogólne warunki ubezpieczenia pojazdów - (...) Komunikacja”:

1. „Jeżeli naprawa pojazdu nie została udokumentowana imiennymi fakturami (rachunkami), wysokość odszkodowania nie uwzględnia podatku VAT”;

stanowiącego postanowienie, wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 uokik i stwierdził zaniechanie jej stosowania od dnia 15 stycznia 2011r.;

2. „(...) nie odpowiada za szkody będące następstwem zdarzeń: (...) powstałych podczas kierowania pojazdem przez osobę uprawnioną do korzystania z pojazdu, która: znajdowała się w stanie nietrzeźwości, po użyciu alkoholu, narkotyków, innych środków odurzających lub leków o podobnym działaniu, (...);

3. „Jeżeli strona zmieniła siedzibę (adres) i nie powiadomiła o tym drugiej strony przyjmuje się, że obowiązek zawiadomienia lub oświadczenia został wypełniony przez wysłanie pisma pod ostatni znany stronie adres. W takim wypadku strony uznają, że pismo wywiera skutki prawne po upływie 14 dni od daty jego wysłania, choćby nie dotarło do adresata”,

stanowiących postanowienia, które zostały wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 powołanej wyżej ustawy i stwierdził zaniechanie jej stosowania od dnia 10 kwietnia 2012 r.

III. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 uokik uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie (...) Spółka Akcyjna (...) w W., określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 teź ustawy, polegające na stosowaniu nieuczciwej praktyki rynkowej, określonej w art. 5 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206), w postaci działania wprowadzającego w błąd, polegającego na zamieszczeniu we wzorcu umownym „Ogólne warunki ubezpieczenia pojazdów - (...) Komunikacja” postanowienia o treści:

„W razie rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego odszkodowanie nie należy się”,

wskazującego na brak odpowiedzialności ubezpieczyciela w przypadku szkody wyrządzonej w wyniku rażącego niedbalstwa ubezpieczającego lub ubezpieczonego, podczas gdy art. 827 § 1 i 4 k.c. przewiduje w takiej sytuacji możliwość wypłaty odszkodowania, gdy odpowiada to w danych okolicznościach względem słuszności i stwierdził zaniechanie jej stosowania od dnia 10 kwietnia 2012 r.

IV. na podstawie art. 26 ust. 1 uokik uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania (...) Spółka Akcyjna (...) w W., określone w art. 24 ust. 1 i 2 teź ustawy, polegające na stosowaniu, w obrocie z konsumentami, następującego postanowienia, zamieszczonych we wzorcu umownym „Ogólne warunki ubezpieczenia pojazdów - (...) Komunikacja”:

„Składka za niewykorzystany okres ubezpieczenia nie podlega zwrotowi, jeżeli przyczyną rozwiązania umowy było wypłacenie przez (...) odszkodowania w wysokości równej sumie ubezpieczenia lub wartości pojazdu”, które jest bezprawne w świetle art. 813 § 1 k.c. w zakresie, w jakim wyłącza obowiązek zwrotu składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej, jeśli przyczyną rozwiązania umowy było wypłacenie odszkodowania w wysokości równej wartości pojazdu i nakazał zaniechanie jej stosowania;

V. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 uokik uznał za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów działania (...) Spółka Akcyjna (...) w W., określone w art. 24 ust. 1 i 2 teź ustawy, polegające na stosowaniu, w obrocie z konsumentami, następujących postanowień, zamieszczonych we wzorcu umownym „Ogólne warunki ubezpieczenia pojazdów - (...) Komunikacja”:

1. „W przypadku wymagalności składki lub raty składki przed datą wypłaty odszkodowania, (...) może potrącić z wypłacanego odszkodowania kwotę niezapłaconej, wymagalnej składki lub rat składki”,

które jest bezprawne w świetle art. 808 § 2 k.c. w związku z zastrzeżeniem możliwości potrącenia należnej składki z wypłacanego odszkodowania, niezależnie od tego, czy osoba, na rzecz której wypłacane jest odszkodowanie była osoba ubezpieczającą czy też osobą trzecią na rzecz której umowa ubezpieczenia została zawarta;

2. „W przypadku zajścia zdarzenia objętego umową Ubezpieczający lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu, a także Ubezpieczony jeśli wiedział, że umowę zawarto na jego rachunek, zobowiązani są do:

(...) w razie zajścia zdarzenia uprawniającego do skorzystania z pomocy oferowanej przez producenta lub importera pojazdu w ramach gwarancji - skorzystania z niej w pierwszej kolejności”,

które jest bezprawne w świetle art. 805 § 1 k.c. w związku z wymaganiem przez ww. przedsiębiorcę, skorzystania przez ubezpieczonego z pomocy ze strony innych kontrahentów konsumenta, w sytuacji, gdy przysługuje mu świadczenie ze strony w/w przedsiębiorcy, odpowiadające uiszczonej przez konsumenta składce ubezpieczeniowej i stwierdził zaniechanie ich stosowania od dnia 10 kwietnia 2012 r.;

VI. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik nałożył na (...) Spółka Akcyjna (...) w W.:

1. z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w punkcie I sentencji karę pieniężną w wysokości 1.610.500 zł,
2. z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w punkcie II sentencji karę pieniężną w wysokości 1.114.961 zł,
3. z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w punkcie III sentencji karę pieniężną w wysokości 516.186 zł,
4. z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w punkcie IV sentencji karę pieniężną w wysokości 1.032.372 zł,
5. z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w punkcie V sentencji karę pieniężną w wysokości 1.032.372 zł.

(...) S.A. (...) z siedzibą w W. złożyło odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK, zaskarżając ją w części dotyczącej pkt I, pkt III, pkt IV, pkt V, oraz pkt VI ppkt 1, ppkt 3, ppkt 4 i ppkt 5.

Zaskarżonej decyzji powód zarzucił naruszenie prawa materialnego, to jest:

1) art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 uokik przez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że postanowienie o treści: „(...) nie odpowiada za szkody, będące następstwem zdarzeń: innych, niż wskazane w zgłoszeniu szkody”, stosowane przez powoda we wzorcu umowy „Ogólne warunki ubezpieczenia pojazdów - (...) Komunikacja, dalej: „OWU”, jest tożsame z postanowieniem wpisanym do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (dalej: „Rejestr”), co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, że powód dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

2) art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 uokik przez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że postanowienie o treści: „Jeżeli na podstawie badań zleconych przez (...) okaże się, że w okresie ubezpieczenia kluczyki lub inne urządzenia przewidziane przez producenta pojazdu do uruchomienia silnika lub odblokowania zabezpieczeń przeciwkradzieżowych zostały skopiowane, a Ubezpieczający i/lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu nie powiadomiła o tym fakcie (...) odmówi wypłaty odszkodowania za szkodę powstałą wskutek kradzieży pojazdu, jego części lub wyposażenia dodatkowego”, stosowane przez powoda w OWU jest tożsame z postanowieniem wpisanym do Rejestru, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, że powód dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

3) art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 uokik przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że postanowienie o treści: „W przypadku szkody polegającej na kradzieży pojazdu, (...) wypłaci odszkodowanie, jeżeli Ubezpieczający wypełni następujące obowiązki: (...) przekaże (...): dowód rejestracyjny i kartę pojazdu, o ile była wydana na ubezpieczony pojazd albo dowód dopuszczenia do ruchu, chyba że zostały utracone na skutek rozboju lub wymuszenia rozbójniczego”, stosowane przez powoda w OWU jest tożsame z postanowieniem wpisanym do Rejestru, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, że powód dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

4) art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 uokik przez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że postanowienie o treści: „ W przypadku szkody polegającej na kradzieży pojazdu, (...) wypłaci odszkodowanie, jeżeli Ubezpieczający wypełni następujące obowiązki: (...) przekaże (...) kluczyki lub inne urządzenia przewidziane przez producenta pojazdu do uruchomienia silnika lub odblokowania zabezpieczeń przeciwkradzieżowych, w liczbie i stanie (tj. oryginały lub kopie) podanych we wniosku o ubezpieczenie (...) chyba, że zostały utracone na skutek rozboju lub wymuszenia rozbójniczego”, stosowane przez powoda w OWU jest tożsame z postanowieniem wpisanym do Rejestru, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, że powód dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

5) art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik w zw. z art. 5 i 6 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2007 r. nr 171, poz. 1206 ze zm.), przez ich błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że w stosowanym przez powoda w OWU postanowieniu o treści: „W

razie rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego odszkodowanie nie należy się”, pominięto istotne informacje wskazane w art. 827 § 1 i 4 k.c., co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, że powód dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

6) art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik przez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że postanowienie o treści: „Składka za niewykorzystany okres ubezpieczenia nie podlega zwrotowi, jeżeli przyczyną rozwiązania umowy było wypłacenie przez (...) odszkodowania w wysokości równej sumie ubezpieczenia lub wartości pojazdu”, stosowane przez powoda w OWU jest bezprawne w świetle art. 813 § 1 k.c., co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, że powód dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

7) art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 uokik przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że postanowienie o treści: „W przypadku wymagalności składki lub raty składki przed datą wypłaty odszkodowania, (...) może potrącić z wypłacanego odszkodowania kwotę niezapłaconej, wymagalnej składki lub rat składki”, stosowane przez powoda w OWU, jest bezprawne w świetle art. 808 § 2 k.c., co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, że powód dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

8) art. 24 ust. 1 i 2 uokik przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że postanowienie o treści: „W przypadku zajścia zdarzenia objętego umową Ubezpieczający lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu, a także Ubezpieczony jeśli wiedział, że umowę zawarto na jego rachunek, zobowiązani są do: (...) w razie zajścia zdarzenia uprawniającego do skorzystania z pomocy oferowanej przez producenta lub importera pojazdu w ramach gwarancji-skorzystania z niej w pierwszej kolejności”, stosowane przez powoda w OWU, jest bezprawne w świetle art. 805 § 1 k.c., co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, że powód dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

9) art. 26 ust. 1 uokik przez jego błędne zastosowanie polegające na wydaniu przez pozwanego decyzji o uznaniu, że powód dopuścił się praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i nakazującej zaniechanie ich stosowania (praktyki opisane w pkt 1, 2, 3, 4, 6 niniejszego odwołania), pomimo, iż nie zachodziły przesłanki do wydania takiej decyzji, bowiem powód nie dopuścił się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;

10) art. 27 ust. 2 uokik przez jego błędne zastosowanie polegające na wydaniu przez pozwanego decyzji o uznaniu, że powód dopuścił się praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającej zaniechanie ich stosowania (praktyki opisane w pkt 5, 7, 8 niniejszego odwołania), pomimo, iż nie zachodziły przesłanki do wydania takiej decyzji, bowiem powód nie dopuścił się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;

11) art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik przez jego błędne zastosowanie polegające na nałożeniu na powoda kary pieniężnej, pomimo, iż nie zachodziły przesłanki do jej nałożenia, bowiem powód nie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

12) art. 111 uokik przez jego błędną wykładnię polegającą na dowolnym i wybiórczym posłużeniu się przez pozwanego przesłankami mającymi wpływ na wymiar kary pieniężnej, w szczególności z pominięciem zasady równości i proporcjonalności, co skutkowało nałożeniem na powoda kary w nadmiernej wysokości, niewspółmiernej do zarzucanych praktyk.

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonej decyzji w części, tj. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt I, pkt III, pkt IV, pkt V oraz pkt VI ppkt 1, ppkt 3, ppkt 4 i ppkt 5 zaskarżonej decyzji ewentualnie o zmianę zaskarżonej decyzji w części, tj. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt VI ppkt 1, ppkt 3, ppkt 4 i ppkt 5 poprzez odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub jej znaczące obniżenie;

2. zmianę zaskarżonej decyzji w części, tj. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt VI ppkt 2 zaskarżonej decyzji poprzez odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub jej znaczące obniżenie;

3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Odnośnie praktyki polegającej na stosowaniu we wzorcu umownym postanowień uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁽⁴⁵⁾ k.c. powód zarzucił, że powołane w zaskarżonej decyzji postanowienia zamieszczone we wzorcu „Ogólne warunki ubezpieczenia pojazdów - (...) Komunikacja” nie są tożsame ze wskazanymi przez Prezesa UOKiK postanowieniami wpisanymi do rejestru. Brak wobec tego podstaw do uznania stosowania przez powoda zakazanej praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik. Uzasadniając zarzuty dotyczące pozostałych wymienionych w decyzji przypadków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów powód nie zgodził się z Prezesem UOKiK, że jego działania spełniają przesłanki praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Wobec braku podstaw do uznania działań powoda za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów również nałożenie na (...) kar pieniężnych, było zdaniem powoda nieuzasadnione.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podtrzymał stanowisko przyjęte w zaskarżonej decyzji. Ustosunkował się do poszczególnych zarzutów odwołania i przedstawiając stosowną argumentację uznał je za nieuzasadnione.

Wyrokiem z dnia 13 października 2014 r., sygn. akt XVII AmA 116/12 Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie (...) S.A. (...) z siedzibą w W. i orzekł o kosztach niniejszego postępowania.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oparł o stan faktyczny ustalony w następujący sposób:

Prezes UOKiK po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, postanowieniem z dnia 2 sierpnia 2011 r. wszczął postępowanie administracyjne w sprawie podejrzenia stosowania przez (...) S.A. (...) z siedzibą w W. praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

- zamieszczaniu w stosowanych w obrocie z konsumentami „Ogólnych warunkach ubezpieczenia pojazdów - (...) Komunikacja” (OWU (...)) postanowień wzorca umownego, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, co może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik,
- stosowaniu nieuczciwej praktyki rynkowej, określonej w art. 5 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 i 2 p.n.p.r. w postaci działania wprowadzającego w błąd, polegającego na zamieszczeniu we wzorcu umownym OWU (...) postanowienia § 8 pkt 6 o treści „W razie rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego odszkodowanie nie należy się”, wskazującego na brak odpowiedzialności ubezpieczyciela w przypadku szkody wyrządzonej w wyniku rażącego niedbalstwa ubezpieczającego lub ubezpieczonego, w sytuacji gdy art. 827 § 1 i 4 k.c. przewiduje możliwość wypłaty odszkodowania jeżeli przemawiają za tym względy słuszności, co może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik,
- zamieszczeniu w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym OWU (...) postanowienia § 16 pkt 4 o treści „W przypadku wymagalności składki lub raty składki przed datą wypłaty odszkodowania, (...) może potrącić z wypłaconego odszkodowania kwotę niezapłaconej, wymagalnej składki lub rat składki”, które może być bezprawne w świetle art. 808 § 2 k.c. i stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 uokik, oraz postanowienia § 22 pkt 2 o treści „W przypadku zajścia zdarzenia objętego umową Ubezpieczający lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu, a także Ubezpieczony jeśli wiedział, że umowę zawarto na jego rachunek, zobowiązani są do: (...) w razie zajścia zdarzenia uprawniającego do skorzystania z pomocy oferowanej przez producenta lub importera pojazdu w ramach gwarancji - skorzystania z niej w pierwszej kolejności”, które może być bezprawne w świetle art. 805 § 1 k.c. i stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 uokik.

W piśmie z dnia 31 sierpnia 2011 r. (...) ustosunkowała się do zarzutów przedstawionych w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania, uznając iż dotyczą one OWU (...) mających zastosowanie do umów zawieranych od dnia 1 maja 2009 r. Ubezpieczyciel poinformował, że OWU (...) zostały zmienione uchwałą zarządu spółki z dnia 24 listopada 2010 r. i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 15 stycznia 2011 r. Złożył tekst jednolity OWU uwzględniający zmiany wprowadzone uchwałą zarządu z listopada 2011 r., oraz przedstawił stanowisko odnośnie oceny poszczególnych postanowień wzorca umownego wymienionych w postanowieniu o wszczęciu postępowania.

Postanowieniem z dnia 7 października 2011 r. Prezes UOKiK zmienił postanowienie z dnia 2 sierpnia 2011 r. o wszczęciu postępowania poprzez rozszerzenie stawianych (...) zarzutów naruszenia zbiorowych interesów konsumentów o zamieszczenie w stosowanych OWU (...) postanowienia o treści „Składka za niewykorzystany okres ubezpieczenia nie podlega zwrotowi, jeżeli przyczyną rozwiązania umowy było wypłacenie przez (...) odszkodowania w wysokości równej sumie ubezpieczenia lub wartości pojazdu” co może być bezprawne w świetle art. 813 § 1 k.c., zgodnie z którym opłaconej składce ubezpieczeniowej odpowiada ochrona ubezpieczeniowa.

W piśmie z dnia 14 marca 2012 r. (...) poinformowała o podjęciu przez zarząd spółki w dniu 7 marca 2012 r. uchwały zatwierdzającej zmiany OWU (...) Komunikacja, które wchodzi w życie w dniu 10 kwietnia 2012 r. i przedstawiła tekst ww. uchwały nr (...). Z pisma z dnia 14 maja 2012 r. wynika, że przychód w rozumieniu art. 4 pkt 15 uokik, uzyskany przez (...) w 2011 r. wyniósł 1 032 371 684,21 zł. W ramach tego przychód osiągnięty z tytułu umów ubezpieczenia typu auto-casco wyniósł 410 575 363,97 zł, a w tym przychód z umów ubezpieczeniowych zawieranych z wykorzystaniem OWU, będących przedmiotem postępowania wyniósł 129 711 855,30 zł.

Postanowieniem z dnia 30 maja 2012 r. Prezes UOKiK zawiadomił (...) o zakończeniu zbierania materiału dowodowego.

Po dokonaniu powyższych ustaleń Sąd Okręgowy na wstępie rozważań prawnych wskazał, że publicznoprawny charakter prowadzonego przez Prezesa UOKiK postępowania, a także okoliczność, iż powód jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 uokik oraz fakt stosowania przez (...) w prowadzonej działalności gospodarczej wzorca umownego OWU, zawierającego wskazane w sentencji zaskarżonej decyzji postanowienia nie były w odwołaniu kwestionowane. Przedmiot sporu dotyczył więc oceny prawnej, czy wykorzystywanie przez powoda w umowach zawieranych z konsumentami, wskazanych przez Prezesa UOKiK postanowień wzorca umownego OWU (...) Komunikacja stanowiło praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik.

Odnosząc się do uzasadnienia zarzutu dotyczącego pkt 1.1, 1.2, 1.3, i 1.4 zaskarżonej decyzji, w którym powód wskazywał na brak tożsamości pomiędzy wymienionymi w tych punktach postanowieniami OWU (...), a postanowieniami, które zostały wpisane do rejestru klauzul uznanych za niedozwolone Sąd Okręgowy uznał, że przy ustalaniu, czy porównywane klauzule umowne mają tożsame znaczenie należy badać, jaki był zamiar, cel i skutek obu postanowień. Inny jest bowiem cel ustalenia tożsamości postanowień w procesie badania wspólnego zamiaru stron umowy. Czemu innemu służy natomiast ustalenie, czy w kontekście skutków, jakie z porównywanych postanowień wynikają dla konsumentów, postanowienia mają tożsame znaczenie i wobec tego zasadne jest postawienie powodowi zarzutu stosowania zakazanej praktyki, naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Zdaniem Sądu I instancji, w tym drugim przypadku, występującym w niniejszej sprawie, chodzi o ustalenie tożsamości porównywanych postanowień w kontekście obiektywnych skutków, jakie wynikają z ich treści dla potencjalnie nieograniczonej grupy konsumentów, którzy mogą być stroną umowy ubezpieczenia zawartej z (...), czyli w znaczeniu szerszym niż powód starał się wykazać w odwołaniu, opierając się na subiektywnym, odmiennym kontekście użytych w porównywanych klauzulach sformułowań.

Zdaniem Sądu meriti należało zgodzić się z Prezesem UOKiK, iż analiza treści, celu i skutków wynikających z wymienionych w punkcie I ppkt 1, 2, 3 i 4 postanowień, wykorzystywanych przez (...) we wzorcu umownym OWU i porównanie ich ze skutkami wynikającymi z powołanych przez pozwanego postanowień, uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁽⁴⁵⁾ k.p.c. wskazuje, że każdorazowo uprawniają one ubezpieczyciela do odmowy wypłaty odszkodowania bez potrzeby wcześniejszego ustalania, czy

pomiędzy niedopełnieniem obowiązków określonych w poszczególnych postanowieniach przez ubezpieczającego, a zaistnieniem szkody, obligującej do wypłaty odszkodowania, występował związek przyczynowo-skutkowy, zwalniający ubezpieczyciela z obowiązku wypłaty odszkodowania, co oznacza, że wynikający z postanowień wykorzystywanych przez (...) jak i porównywanych z nimi postanowień, prawomocnie uznanych za niedozwolone, obiektywny skutek dla konsumentów jest taki sam.

Zdaniem Sądu Okręgowego powyższe świadczy o tym, że postanowienia wymienione w pkt I ppkt 1, 2, 3 i 4 zaskarżonej decyzji są tożsame z postanowieniami wzorców umów wpisanymi do rejestru klauzul niedozwolonych, zwłaszcza że argumentem pomocnym do wykazania tożsamości porównywanych postanowień może być ocena wykorzystywanych przez powoda postanowień umownych, dokonana w świetle kryteriów stosowanych w postępowaniu dotyczącym abstrakcyjnej kontroli postanowień wzorców umownych wynikających z art. 385¹ § 1 k.c.

W ocenie Sądu Okręgowego analiza treści, celu i skutku każdego z postanowień wymienionych w pkt I ppkt 1, 2, 3 i 4 zaskarżonej decyzji wskazuje, że niezamieszczenie ich we wzorcu korzystnie wpływałoby na poprawę sytuacji konsumentów w relacji z ubezpieczycielem. Biorąc pod uwagę adhezyjny charakter umów ubezpieczeniowych, Sąd ten stwierdził, że stosowane przez powoda ww. postanowienia umowne mają charakter niedozwolonych postanowień umownych - kształtują bowiem prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają jego interesy jako strony umowy ubezpieczenia zawartej z wykorzystaniem wzorca OWU (...), zawierającej wskazane postanowienia.

W świetle przedstawionych okoliczności za słuszne Sąd I instancji uznał stanowisko Prezesa UOKiK dotyczące tożsamości wymienionych w zaskarżonej decyzji postanowień z klauzulami uznanymi za niedozwolone i wynikające z tego stwierdzenie, iż w prowadzonej działalności powód stosował zakazaną praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik, na co nie miały wpływu przywołane przez powoda w odwołaniu wyroki Sądu Najwyższego, wydane w sprawach nie dotyczących abstrakcyjnej kontroli wzorca umownego stosowanego przez powoda, zwłaszcza że jak wynika z uzasadnienia zaskarżonej decyzji, wymienione w jej pkt I ppkt 1, 2, 3 i 4 postanowienia były przedmiotem oceny sądu w postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zostały wpisane do rejestru. Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego bez wpływu na ocenę zaskarżonej decyzji było, powołane przez powoda, stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 13 grudnia 2013 r., III CZP 73/13, dotyczące innej sprawy.

Przechodząc do zarzutów dotyczących praktyki określonej w pkt III zaskarżonej decyzji Sąd Okręgowy wskazał, że twierdzenia powoda są błędne i nie zasługują na uwzględnienie, bowiem sformułowany przez pozwanego w zaskarżonej decyzji zarzut dotyczy stosowania przez powoda praktyki określonej w art. 5 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 i 2 p.n.p.r., polegającej na wprowadzającym w błąd działaniu a nie zaniechaniu. Przy czym chodzi tu o działanie, które w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Zarzucana powodowi praktyka wyrażała się konkretnym działaniem polegającym na zamieszczeniu w OWU jednoznacznie brzmiącej i nie pozostawiającej wątpliwości informacji, co do okoliczności, których wystąpienie powoduje, że „odszkodowanie nie należy się”. Stosowanie zakazanej praktyki nie musi polegać wyłącznie na zatajeniu lub nieprzekazaniu informacji, a same informacje nie muszą mieć charakteru istotnego.

Zdaniem Sądu Okręgowego do stwierdzenia, że działanie powoda stanowiło praktykę określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik nie było konieczne wykazanie, że zostały spełnione przesłanki wymienione przez powoda w odwołaniu. Wystarczające było wykazanie, że działanie powoda było sprzeczne z dobrymi obyczajami. Poprzez zamieszczenie we wzorcu informacji o okoliczności, której istnienie bezwarunkowo zwalnia (...) z obowiązku wypłaty odszkodowania i niezamieszczenie informacji o możliwości wypłaty odszkodowania, jeżeli przemawiają za tym względy słuszności powodowy ubezpieczyciel, wykorzystując niewiedzę i/lub brak doświadczenia konsumenta wywoływał w nim błędne przekonanie o bezcelowości i braku możliwości wystąpienia o wypłatę odszkodowania w określonej sytuacji. Zamieszczenie we wzorcu umownym niepełnej treści przepisu ustawowego stanowiło działanie wprowadzające w błąd, które powodowało lub mogło powodować podjęcie przez konsumenta decyzji o rezygnacji z ubiegania się o wypłatę odszkodowania mimo powstania szkody. Ponadto, jak trafnie wskazał pozwany, z punktu widzenia konsumentów,

pominięta przez (...) informacja wcale nie była taka nieistotna, jak twierdził powód. Wobec tego zdaniem Sądu meriti należało stwierdzić, że przesłanka dająca podstawy do uznania, iż powód stosował wymienioną w pkt III zaskarżonej decyzji praktykę również została spełniona.

Rozważając zarzuty dotyczące praktyki określonej w pkt IV decyzji Sąd Okręgowy zauważył, że nie można pominąć faktu, że po rozwiązaniu umowy ubezpieczenia na skutek „konsumpcji ochrony ubezpieczeniowej” przed upływem okresu, na jaki umowa została zawarta, pozostaje nieobjęty ochroną ubezpieczeniową okres, do upływu którego umowa ubezpieczeniowa miała obowiązywać, zaś opłacona przez konsumenta odpowiednia część składki ubezpieczeniowej obejmowała właśnie ten okres. Zdaniem Sądu Okręgowego jeśli więc w momencie zawarcia umowy ubezpieczenia konsument zapłacił całą kwotę składki, a następnie umowa ta uległa rozwiązaniu, to powstaje sytuacja, w której mimo uiszczenia składki za cały okres ubezpieczenia konsument nie jest już objęty ubezpieczeniem. Mając na względzie, że umowa ubezpieczenia jest umową wzajemną, opartą na ekwiwalentności świadczeń stron umowy Sąd I instancji uznał, że skoro konsument nie korzysta już z ochrony ubezpieczeniowej, to ubezpieczyciel, który pobrał składkę, a obecnie już nie obejmuje ochroną konsumenta, powinien zwrócić mu tę część składki, która odpowiada niewykorzystanemu okresowi ubezpieczenia. W przeciwnym wypadku ta niewykorzystana część składki będzie miała charakter świadczenia nienależnego ubezpieczycielowi, który mimo, że nie świadczy już ochrony. Ubezpieczyciel zatrzymując nienależną część składki jest bezpodstawnie wzbogacony kosztem konsumenta. Tym samym narzucenie konsumentowi w treści OWU postanowienia, którego treść jest sprzeczna z art. 813 § 1 k.c., nakładającym na ubezpieczyciela obowiązek zwrotu części składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej w ocenie Sądu Okręgowego narusza zasadę równości stron umowy cywilnoprawnej, świadczy o wykorzystywaniu przez powoda pozycji silniejszej strony umowy i jest przejawem bezprawnego i rażącego naruszenia interesów konsumentów jako słabszej strony umowy.

W następnej kolejności Sąd I instancji za uzasadnioną uznał ocenę, że działanie powoda stanowi określoną w art. 24 ust. 1 i 2 uokik praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Zdaniem tego Sądu również dokonana przez Prezesa UOKiK w zaskarżonej decyzji ocena stosowania w obrocie z konsumentami postanowień wymienionych w pkt V zaskarżonej decyzji była właściwa, tj., co do tego, że obydwa stosowane przez powoda postanowienia wzorca OWU są sprzeczne z przepisami art. 808 § 2 k.c. i art. 805 § 1 k.c., a co za tym idzie, że zawarcie w OWU wskazanych postanowień jest działaniem polegającym na nadużywaniu pozycji profesjonalisty i zmierzającym do wykorzystania braku wiedzy, świadomości prawnej oraz doświadczenia konsumentów. Tym samym w ocenie Sądu Okręgowego działanie powoda należało ocenić jako bezprawne i wprowadzające konsumentów w błąd co do przysługujących ubezpieczycielowi uprawnień wynikających z wymagalności składki ubezpieczenia oraz ciążących na ubezpieczonych obowiązków związanych z zajściem zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową. W związku z unormowaniem zawartym w kodeksie cywilnym, zdaniem Sądu Okręgowego, (...) nie ma prawa do potrącenia zaległej składki z wypłaty należnej ubezpieczonemu i nie może nakładać na ubezpieczonego obowiązku korzystania w pierwszej kolejności z innego źródła usługi pomocy drogowej, jeżeli udzielenie tej pomocy przez (...) wynika z umowy ubezpieczenia. Zdaniem Sądu I instancji stosowanie w OWU postanowień, których treść kształtuje prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami świadczy o stosowaniu przez powoda zakazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 uokik.

Jednocześnie za niezasadne Sąd Okręgowy uznał zarzuty odwołania dotyczące naruszenia art. 26 ust. 1 i art. 27 ust. 2 uokik bowiem wobec dokonanych ustaleń dotyczących działania powoda brak było podstaw do stwierdzenia, że powód nie stosował w prowadzonej działalności ubezpieczeniowej zakazanych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Za nieuzasadniony Sąd Okręgowy uznał także zarzut błędnego zastosowania przez pozwanego art. 106 ust. pkt 4 uokik, gdyż zdaniem Sądu na jego podstawie Prezes UOKiK uprawniony był do nałożenia na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki określonej w art. 24 uokik kary pieniężnej w wysokości do 10% jego przychodu uzyskanego w roku poprzedzającym rok nałożenia kary.

W ocenie Sądu meriti w sprawie nie zachodziły także podstawy do uwzględnienia zarzutu naruszenia przez Prezesa UOKiK art. 111 uokik bowiem przy określaniu wysokości nałożonej decyzją kary pieniężnej pozwany prawidłowo uwzględnił wymienione w tym przepisie dyrektywy wymiaru kary pieniężnej, a w uzasadnieniu decyzji szczegółowo wyjaśnił okoliczności, które miały wpływ na wysokość kar nałożonych na powoda z tytułu każdego stwierdzonego naruszenia przez niego zakazu z art. 24 uokik, w szczególności w zakresie okoliczności łagodzących.

Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska powoda co do tego, że wcześniejsze uznanie za bezprawne postanowień dotyczących innego rodzaju ubezpieczeń nie daje podstaw do uznania, że działanie powoda nosiło znamiona recydywy, uznając że wystarczy wskazać, że każdorazowo powód dopuścił się naruszenia interesów konsumentów, stanowiących najwyższe chronione przepisami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów dobro. Z tego względu uprzednie zachowanie powoda zdaniem Sądu I instancji powinno być okolicznością obciążającą przy ustalaniu wymiaru kary, szczególnie iż dotyczy praktyki stosowanej przez profesjonalistę, mającego renomę na rynku ubezpieczeniowym.

W ocenie Sądu meriti nie było też postaw do uznania, że przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej Prezes UOKiK pomiął zasady równości i proporcjonalności, nakładając kary w nadmiernej wysokości, niewspółmierne do zarzucanych praktyk, bowiem rozmiar stwierdzonych naruszeń interesów konsumentów był bardzo rozległy, a na powodzie jako profesjonalście ciąży obowiązek dołożenia szczególnej staranności w stosunkach z konsumentami, aby nie dopuścić się naruszenia interesów tej grupy klientów usług ubezpieczeniowych, cechujących się słabszą świadomością prawną i nieposiadających możliwości weryfikacji postanowień wzorca umowy z przepisami obowiązującego prawa. Dlatego nałożenie na powoda kary pieniężnej w łącznej wysokości stanowiącej około 0,51% uzyskanego przychodu w ocenie Sądu Okręgowego nie dawało podstaw do uznania, że nałożona decyzją kara jest niewspółmierna i rażąco wygórowana.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy oddalił odwołanie jako bezzasadne. O kosztach postępowania Sąd I instancji orzekł na zasadzie art. 98 k.p.c. stosownie do wyniku sporu.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało w całości zaskarżone apelacją przez powoda, który przeciwko kwestionowanemu rozstrzygnięciu podniósł następujące zarzuty:

- 1) naruszenie przepisu postępowania, mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 479⁴³ k.p.c. przez błędną jego wykładnię, polegającą na przyjęciu, że uznanie danej klauzuli umownej za niedozwoloną i wpisanie jej do Rejestru postanowień niedozwolonych, o którym w art. 479⁴⁵ k.p.c., ma skutek erga omnes, a dalsze posługiwanie się klauzulą wpisaną do rejestru (lub klauzulą tożsamą, podobną) jest zakazane w obrocie prawnym nie tylko względem podmiotu, wobec którego to orzeczono, ale również w identycznych lub podobnego rodzaju stosunkach prawnych zawieranych przez osoby trzecie, co w rezultacie doprowadziło do uznania przez Sąd Okręgowy, iż powód również objęty jest zakazem stosowania podobnych lub tożsamyh postanowień umownych, a w konsekwencji działanie powoda polegające na stosowaniu wzorca umownego zawierającego postanowienia o treści zbliżonej lub tożsamej do postanowień stosowanych przez innego przedsiębiorcę i uznanych za abuzywne stanowi przejaw praktyki opisanej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik;
- 2) naruszenie przepisu postępowania, mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 328 § 2 k.p.c., poprzez zbyt ogólnie odniesienie się do wskazanych przez powoda w odwołaniu twierdzeń i okoliczności, co nie pozwala w pełni zapoznać się z motywami rozstrzygnięcia, a w konsekwencji uniemożliwia kontrolę instancyjną zaskarżonego wyroku;
- 3) naruszenie przepisu postępowania, mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 328 § 2 k.p.c., poprzez niewyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem odpowiednich przepisów prawa w zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego postanowień:

„Jeżeli na podstawie badań zleconych przez (...) okaże się, że w okresie ubezpieczenia kluczyki lub inne urządzenia przewidziane przez producenta pojazdu do uruchomienia silnika lub odblokowania zabezpieczeń przeciwkradzieżowych zostały skopiowane, a Ubezpieczający i/lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu nie

powiadomiła o tym fakcie (...) odmówi wypłaty odszkodowania za szkodę powstałą wskutek kradzieży pojazdu, jego części lub wyposażenia dodatkowego”.

„W przypadku szkody polegającej na kradzieży pojazdu, (...) wypłaci odszkodowanie, jeżeli Ubezpieczający wypełni następujące obowiązki: (...) przekaze (...): dowód rejestracyjny i kartę pojazdu, o ile była wydana na ubezpieczony pojazd albo dowód dopuszczenia do ruchu, chyba że zostały utracone na skutek rozboju lub wymuszenia rozbójniczego”.

„W przypadku szkody polegającej na kradzieży pojazdu, (...) wypłaci odszkodowanie, jeżeli Ubezpieczający wypełni następujące obowiązki: (...) przekaze (...) kluczyki lub inne urządzenia przewidziane przez producenta pojazdu do uruchomienia silnika lub odblokowania zabezpieczeń przeciwkradzieżowych, w liczbie i stanie (tj. oryginały lub kopie) podanych we wniosku o ubezpieczenie (...) chyba, że zostały utracone na skutek rozboju lub wymuszenia rozbójniczego”.

- co uniemożliwia kontrolę instancyjną zaskarżonego wyroku;

4) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik przez błędną jego wykładnię, polegającą na uznaniu, że stosowanie przez powoda w OWU postanowień:

„(...) nie odpowiada za szkody, będące następstwem zdarzeń innych, niż wskazane w zgłoszeniu szkody”.

„Jeżeli na podstawie badań zleconych przez (...) okaże się, że w okresie ubezpieczenia kluczyki lub inne urządzenia przewidziane przez producenta pojazdu do uruchomienia silnika lub odblokowania zabezpieczeń przeciwkradzieżowych zostały skopiowane, a Ubezpieczający i/lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu nie powiadomiła o tym fakcie (...) odmówi wypłaty odszkodowania za szkodę powstałą wskutek kradzieży pojazdu, jego części lub wyposażenia dodatkowego”.

„W przypadku szkody polegającej na kradzieży pojazdu, (...) wypłaci odszkodowanie, jeżeli Ubezpieczający wypełni następujące obowiązki: (...) przekaze (...): dowód rejestracyjny i kartę pojazdu, o ile była wydana na ubezpieczony pojazd albo dowód dopuszczenia do ruchu, chyba że zostały utracone na skutek rozboju lub wymuszenia rozbójniczego”.

„W przypadku szkody polegającej na kradzieży pojazdu, (...) wypłaci odszkodowanie, jeżeli Ubezpieczający wypełni następujące obowiązki: (...) przekaze (...) kluczyki lub inne urządzenia przewidziane przez producenta pojazdu do uruchomienia silnika lub odblokowania zabezpieczeń przeciwkradzieżowych, w liczbie i stanie (tj. oryginały lub kopie) podanych we wniosku o ubezpieczenie (...) chyba, że zostały utracone na skutek rozboju lub wymuszenia rozbójniczego”.

- stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, w sytuacji, gdy wpis w Rejestrze, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. klauzul wymienionych w zaskarżonym wyroku i decyzji pozwanego, jako tożsamy z inkryminowanymi postanowieniami OWU, nie wiązał powoda w rozumieniu art. 479⁴³ k.p.c. i z tego powodu, nawet jeżeli powód stosował postanowienia tożsame z klauzulami niedozwolonymi nie mógł w ogóle dopuścić się praktyki opisanej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 uokik;

5) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 uokik w zw. z art. 5 i 6 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 p.n.p.r. oraz w zw. z art. 4 ust. 1 p.n.p.r., przez ich błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że w stosowanym przez powoda w OWU postanowieniu o treści:

„W razie rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego odszkodowanie nie należy się”

- pominięto istotne informacje wskazane w art. 827 § 1 i 4 k.c., co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, że powód dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

6) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 813 k.c. w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 uokik poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że postanowienie o treści:

„Składka za niewykorzystany okres ubezpieczenia nie podlega zwrotowi, jeżeli przyczyną rozwiązania umowy było wypłacenie przez (...) odszkodowania w wysokości równej sumie ubezpieczenia lub wartości pojazdu”,

- stosowane przez powoda w OWU - jest bezprawne w świetle art. 813 § 1 k.c., co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, że powód dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

7) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 uokik poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że pominięcie w stosowanych przez powoda OWU postanowieniu o treści:

„W razie rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego odszkodowanie nie należy się.”

- informacji o obowiązku wypłacenia odszkodowania, jeżeli jego wypłata, pomimo rażącego niedbalstwa ubezpieczającego lub ubezpieczonego, odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności (co wynika z dyspozycji art. 827 § 1 k.c.), może prowadzić do zniekształcenia zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, że powód dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

8) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 808 § 2 k.c. w zw. z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt uokik, przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że stosowane przez powoda w OWU postanowienie o treści:

„W przypadku wymagalności składki lub raty składki przed datą wypłaty odszkodowania, (...) może potrącić z wypłacanego odszkodowania kwotę niezapłaconej, wymagalnej składki lub rat składki”.

- jest bezprawne w świetle art. 808 § 2 k.c., co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia przez Sąd Okręgowy, że powód dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

9) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 805 § 1 k.c. w zw. z art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 uokik, przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że stosowane przez powoda w OWU postanowienie o treści:

„W przypadku zajścia zdarzenia objętego umową Ubezpieczający lub osoba uprawniona do korzystania z pojazdu, a także Ubezpieczony jeśli wiedział, że umowę zawarto na jego rachunek, zobowiązani są do: (...) w razie zajścia zdarzenia uprawniającego do skorzystania z pomocy oferowanej przez producenta lub importera pojazdu w ramach gwarancji - skorzystania z niej w pierwszej kolejności”,

- jest bezprawne w świetle art. 805 § 1 k.c., co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia przez Sąd Okręgowy, że powód dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów;

10) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik przez jego błędne zastosowanie polegające na nałożeniu na powoda kary pieniężnej, pomimo, iż nie zachodziły przesłanki do jej nałożenia, bowiem powód stosując w OWU zakwestionowane postanowienia nie dopuścił się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;

11) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 111 uokik przez jego błędną wykładnię polegającą na dowolnym i wybiórczym posłużeniu się przez Sąd I instancji przesłankami mającymi wpływ na wymiar kary pieniężnej, w szczególności z pominięciem zasady równości i proporcjonalności oraz nieuwzględnienie przesłanek łagodzących, co skutkowało nałożeniem na powoda kary w nadmiernej wysokości, niewspółmiernej do zarzuczanych praktyk.

Mając na względzie powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uchylene zaskarżonej decyzji w części, tj. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt I, pkt III, pkt IV, pkt V oraz pkt VI ppkt 1, ppkt 3, ppkt 4 i ppkt 5 zaskarżonej decyzji, ewentualnie o zmianę zaskarżonej decyzji w części, tj. w zakresie

rozstrzygnięcia zawartego w pkt VI ppkt 1, ppkt 3, ppkt 4 i ppkt 5 poprzez odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub jej znaczące obniżenie oraz o zmianę zaskarżonej decyzji w części, tj. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt VI ppkt 2 zaskarżonej decyzji poprzez odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub jej znaczące obniżenie. Ponadto skarżący wniósł o zasądzenie od pozwanego Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz powoda (...) S.A. (...) kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja powoda zasługuje na uwzględnienie tylko częściowo, tj. w zakresie, w jakim odnosi się do rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego dotyczącego punktu I i punktu VI ppkt 1 i 2 decyzji.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne. Również rozważania prawne Sądu pierwszej instancji są prawidłowe, w zakresie, w jakim dotyczą punktów III, IV, V i VI ppkt 3, 4 i 5 zaskarżonej decyzji.

Rację miał skarżący argumentując zarzut nr 2 apelacji tj. zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., że Sąd Okręgowy zbyt ogólnie odniósł się do niektórych wskazanych przez powoda w odwołaniu twierdzeń i okoliczności, jednakże nie są to uchybienia na tyle istotne by uniemożliwiły one kontrolę instancyjną zaskarżonego wyroku. Stąd zarzut ten nie mógł odnieść skutku. Ugruntowane jest bowiem w orzecznictwie, że zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. może być uznany za skuteczny tylko wówczas, gdy uzasadnienie zostało sporządzone w sposób uniemożliwiający kontrolę instancyjną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2017 r., sygn. akt I CSK 745/15, Lex nr 2240406), co w przedmiotowej sprawie nie miało miejsca. Ponadto Sąd II instancji jest sądem merytorycznym i może dokonać własnych ocen w oparciu o niekwestionowane przez skarżącego dokonane przez Sąd I instancji ustalenia, które Sąd Apelacyjny uznał za własne.

Ponadto nie wymagał roztrząsania i w tym sensie nie miał znaczenia dla rozstrzygnięcia apelacji zarzut apelacji zawarty w jej punkcie 3 tj. zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie przez Sąd Okręgowy podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa w zakresie rozstrzygnięcia dotyczącego trzech postanowień zawartych w owui, o których mowa w zaskarżonej decyzji w jej punkcie I ppkt 2, 3 i 4, gdyż w tym zakresie wyrok Sądu Okręgowego został zmieniony poprzez uchylenie decyzji Prezesa w tym zakresie z innych względów.

Sąd II instancji sygnalizuje zatem jedynie, że nie ma w sprawie zarzutu apelacji wskazującego na naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewszzechstronną ocenę dowodów, a w konsekwencji dokonanie wadliwych ustaleń faktycznych w zakresie tożsamości klauzul. Do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2005 r., sygn. III CK 314/05, Lex nr 172176). Tymczasem w niniejszej sprawie powód nie wskazywał na wadliwość oceny dowodów i wynikających z nich ustaleń faktycznych, lecz odniósł zarzut do oceny prawnej tożsamości klauzul. Ponadto, wobec treści rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego, dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy irrelevantna stała się także kwestia tożsamości postanowień wskazanych w punkcie I decyzji i postanowień wpisanych do Rejestru.

Ponadto zauważyć należy, że podniesione w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego stanowią w istocie powtórzenie zarzutów zgłoszonych przez powoda uprzednio w odwołaniu od decyzji, do których w trafnie ustosunkował się Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny podziela argumentację Sądu pierwszej instancji, z której wynika, że stosowanie przez powoda postanowień wskazanych w punkcie IV i V decyzji stanowiło praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, będącą godzącym w nie bezprawnym działaniem przedsiębiorcy (zgodnie z brzmieniem ustawy obowiązującego w dacie wydania zaskarżonej decyzji), z uwagi na częściową sprzeczność tych postanowień z przepisami prawa, tj. z art. 813 § 1 k.c., art. 808 § 2 k.c. i art. 805 § 1 k.c. (art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów). Pomimo, że sprzeczność ta będzie występowała tylko

w określonych sytuacjach, opisanych przez Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, stosowanie tych klauzul należy uznać za zakazane.

Dla uznania działania przedsiębiorcy za niezgodne z zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów należy wykazać, że spełnione zostały kumulatywnie następujące przesłanki: 1) zachowanie przedsiębiorcy, 2) zachowanie godzi w zbiorowy interes konsumentów, 3) zachowanie jest sprzeczne z prawem (w dacie wydania zaskarżonej decyzji: bezprawne) lub dobrymi obyczajami. W przedmiotowej sprawie wszystkie powyższe przesłanki zostały spełnione, w odniesieniu do każdego z zachowań powoda opisanych w punktach IV i V decyzji. Działania powoda należy bowiem uznać za bezprawne, a ponadto godzą one w zbiorowy interes konsumentów, co prawidłowo uzasadnił Sąd Okręgowy, a Sąd Apelacyjny powyższe w całości akceptuje.

Trafny jest również pogląd Sądu Okręgowego, że stosowanie przez powoda postanowienia wskazanego w punkcie III decyzji stanowiło praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, będącą nieuczciwą praktyką rynkową, określoną w art. 5 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, w postaci działania wprowadzającego w błąd z uwagi na pominięcie w postanowieniach OWU informacji o ustawowych obowiązkach ubezpieczyciela, wskazanych w art. 827 § 1 i 4 k.c. (art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów). Ma rację Sąd pierwszej instancji wskazując, że praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcać zachowania rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Do kategorii tej zalicza się praktyki rynkowe wprowadzające konsumentów w błąd: wprowadzające w błąd działania (art. 5 ustawy) i wprowadzające w błąd zaniechania (art. 6 ustawy). Sąd pierwszej instancji słusznie przyjął, że sporny zapis postanowienia OWU pomijający informację o prawie konsumenta do możliwości domagania się wypłaty odszkodowania na zasadzie słuszności, może zniekształcić jego decyzje, w szczególności po zawarciu umowy ubezpieczenia, związane z dochodzeniem wynikających z niej roszczeń. Prawo do informacji jest podstawowym prawem konsumenta, a wszelkie praktyki stanowiące jego naruszenia prowadzą do upośledzenia zachowania rynkowego konsumenta.

W orzecznictwie podkreśla się, że przeciętny konsument jest osobą dojrzałą i krytyczną, która posiada określony zasób informacji o otaczającej go rzeczywistości i potrafi to wykorzystać, dokonując analizy przekazów rynkowych. Jednakże poziom nasilenia powyższych cech u przeciętnego odbiorcy zależy od rynku, na którym stosowana jest dana praktyka. Konsument - nawet dobrze zorientowany i bardzo uważny - nie jest jednak profesjonalistą. Jego wiadomości nie obejmują wiedzy specjalistycznej, w tym prawniczej dotyczącej np. treści art. 827 § 1 i 4 k.c. i nie potrafi on ocenić sytuacji jak profesjonalista m.in. w powyższym zakresie. Ponadto nawet ostrożny, uważny i wyedukowany prawnie konsument ma prawo do rzetelnej informacji, pozostającej w zgodzie z prawem, która nie będzie wprowadzać w błąd. W rozważanej sytuacji, przeciętny konsument (o cechach wyżej przedstawionych), który podpisywał umowę ubezpieczenia otrzymywał na piśmie informację, z której wynikał w sposób oczywisty brak odpowiedzialności ubezpieczyciela w przypadku szkody wyrządzonej w wyniku rażącego niedbalstwa ubezpieczającego lub ubezpieczonego, podczas gdy art. 827 § 1 i 4 k.c. przewidywał w takiej sytuacji możliwość wypłaty odszkodowania, gdy odpowiadałoby to w danych okolicznościach względem słuszności, co zostało przemilczane. Powyższe dowodzi tego, że konsument był wprowadzony w błąd działaniem powoda. Nie budzi również wątpliwości Sądu Apelacyjnego, że zaistniała sytuacja mogła wytworzyć w świadomości konsumenta mylny obraz rzeczywistości, który wypełnił przesłankę wpływu na decyzje rynkowe konsumenta. Jako praktykę wprowadzającą w błąd należy bowiem kwalifikować każdą praktykę, która w jakikolwiek sposób, wywołuje skutek w postaci, co najmniej możliwości wprowadzenia w błąd przeciętnego konsumenta, do którego jest skierowana i która może zniekształcić jego zachowanie rynkowe. Wskazać także potrzeba, że określenie „decyzja dotycząca umowy” zostało ustawowo zdefiniowane w art. 2 pkt 7 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i oznacza podejmowaną przez konsumenta decyzję, co do tego, czy, w jaki sposób i na jakich warunkach dokona zakupu, zapłaci za produkt w całości lub w części, zatrzyma produkt, rozporządzi nim lub wykona uprawnienie umowne związane z produktem, bez względu na to, czy konsument postanowi dokonać określonej czynności, czy też powstrzymać się od jej dokonania. Opierając się na doświadczeniu życiowym należy uznać, że w tym przypadku treść zakwestionowanego

przez Prezesa postanowienie wzorca spowodować może brak zgłoszenia roszczenia o wypłatę odszkodowania w przypadku świadomości konsumenta, że szkoda wyrządzona została w wyniku jego rażącego niedbalstwa, także w sytuacji, w której wypłata tego odszkodowania odpowiadałby względem słuszności. Należy ponadto podkreślić, że nieuczciwa praktyka rynkowa będzie kwalifikowana jako praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli w wyniku jej stosowania zostaną naruszone zbiorowe interesy konsumentów. Definiując zbiorowy interes konsumentów należy odwołać się do treści art. 1 ust. 1 ustawy. Jeśli działanie przedsiębiorcy są powszechne i mogą dotknąć każdego potencjalnego konsumenta będącego kontrahentem przedsiębiorcy, wówczas występuje zbiorowy interes konsumentów. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 kwietnia 2008 r., sygn. akt III SK 27/07 (OSNP 2009/13-14/188) wskazał, że praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest takie zachowanie przedsiębiorcy, które jest podejmowane w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy. Tym samym uprawnionym jest wniosek, że interes zbiorowy to interes grupy konsumentów, których łączy pewna wspólna cecha - tu osób, które zawarły z powodem jako ubezpieczycielem umowy ubezpieczenia pojazdu. Przepisy art. 5 ustawy o nieuczciwych praktykach rynkowych potwierdzają, że przedsiębiorcy nie mogą udzielać mylnych informacji, bądź manipulować konsumentami tak, aby działając w zaufaniu do profesjonalisty, korzystali z przysługujących im na podstawie umowy uprawnień w sposób niekorzystny dla ich interesów, lecz korzystny dla profesjonalisty.

Natomiast ma rację powód zarzucając w apelacji naruszenie art. 479⁴³ k.p.c. przez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, że uznanie danej klauzuli umownej za niedozwoloną i wpisanie jej do Rejestru postanowień niedozwolonych, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. ma skutek erga omnes oraz naruszenia prawa materialnego tj. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie dotyczącym rozstrzygnięcia co do punktu I decyzji.

Wskazać należy, iż w uchwale składu 7 sędziów z dnia 20 listopada 2015 r. (sygn. akt III CZP 17/15, OSNC 2016, nr 4, poz. 40) Sąd Najwyższy uznał, że prawomocność materialna wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za niedozwolone wyłącza powództwo o uznanie za niedozwolone postanowienia tej samej treści normatywnej, stosowanego przez przedsiębiorcę pozwanego w sprawie, w której wydano ten wyrok (art. 365 i 366 k.p.c.). Natomiast prawomocność materialna wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za niedozwolone - także po wpisaniu tego postanowienia do rejestru (art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c.) - nie wyłącza powództwa o uznanie za niedozwolone postanowienia tej samej treści normatywnej, stosowanego przez przedsiębiorcę niebędącego pozwanym w sprawie, w której wydano ten wyrok (art. 365 i 366 w związku z art. 479⁴³ k.p.c.).

W uzasadnieniu uchwały wyjaśniono, że odmiennność interesów reprezentowanych po stronie czynnej i biernej postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone daje podstawę do zajęcia stanowiska, że - jakkolwiek brzmienie art. 479⁴³ k.p.c. nie przewiduje odpowiedniego zróżnicowania trzeba w ramach wykładni dokonać jego teleologicznej redukcji. Powinna ona skutkować przyjęciem, że przewidziana w tym przepisie rozszerzona podmiotowo prawomocność materialna wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone działa jednokierunkowo, tj. na rzecz wszystkich osób trzecich, ale wyłącznie przeciwko pozwanemu przedsiębiorcy, przeciwko któremu ten wyrok został wydany. W efekcie omawiany wyrok działa na rzecz wszystkich, tj. strony powodowej i wszystkich osób trzecich, ale tylko przeciwko konkretnemu pozwanemu przedsiębiorcy. W tych ramach należy lokować regulacje przewidujące, że wyrok uwzględniający powództwo korzysta z rozszerzonej podmiotowo prawomocności materialnej dopiero od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru prowadzonego przez Prezesa, że przedmiotowy rejestr jest jawny, jak również że każdy prawomocny wyrok wydany w sprawie o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone podlega ogłoszeniu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (art. 479⁴³, 479⁴⁴ § 2 i art. 479⁴⁵ § 3 k.p.c.).

Wskazano również, że stanowisko, iż wyrok uwzględniający powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone działa na rzecz wszystkich, ale wyłącznie przeciwko pozwanemu przedsiębiorcy, harmonizuje z postulatem zagwarantowania prawa do wysłuchania. Działanie prawomocności materialnej przedmiotowego wyroku na rzecz wszystkich nie prowadzi do naruszenia prawa do wysłuchania osób trzecich, które nie uczestniczyły w postępowaniu po stronie powodowej, gdyż chodzi o wyrok, który jest dla nich korzystny. Nie ma potrzeby, aby inne osoby mogły wszczynać na nowo postępowanie o uznanie za niedozwolone postanowienia wzorca umowy o tej samej treści normatywnej przeciwko temu samemu pozwanemu przedsiębiorcy, gdyż skutki wyroku działają na ich rzecz w indywidualnych sporach z tym przedsiębiorcą. Za niewystarczającą z tego punktu widzenia należy uznać ewentualność korzystania z interwencji ubocznej (art. 76 k.p.c.). Z reguły nie ma takich relacji innych przedsiębiorców z pozwanym przedsiębiorcą uzasadniających założenie, że powinni wiedzieć o wszczętym postępowaniu, a nie istnieje po ich stronie obowiązek dowiadywania się w Sądzie Okręgowym w Warszawie - Sądzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów, czy zostało wszczęte postępowanie mające za przedmiot określone postanowienie wzorca umowy. W ustawie nie ma rozwiązań przewidujących mechanizm upowszechniania informacji o wszczęciu określonego postępowania i jego przedmiocie.

Z kolei ograniczenie działania prawomocności wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone wyłącznie do pozwanego przedsiębiorcy oznacza, że niekorzystne skutki tego wyroku kierowane są jedynie do tego podmiotu, który miał zapewnione prawo do wysłuchania w postępowaniu. Skutki te wyrażają się w daleko idącej ingerencji w sferę prawną pozwanego przedsiębiorcy, który musi się liczyć z tym, że w każdym indywidualnym sporze z jego udziałem sąd - pozostając związany prejudycjalnym skutkiem tego wyroku - będzie musiał uznać dane postanowienie umowne za niedozwolone, oraz że w razie stosowania przez niego zakwestionowanego postanowienia Prezes Urzędu będzie mógł wszcząć w stosunku do niego postępowanie o zaniechanie takiego działania jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumenta określonej w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, z wszelkimi możliwymi następstwami. Gdyby tego rodzaju skutki miały rozciągać się także na pozostałych przedsiębiorców niewystępujących w postępowaniu po stronie pozwanej, to wymagałoby to - właśnie ze względu na ich rodzaj i zakres - takich rozwiązań normatywnych, które w odpowiedni sposób zabezpieczyłyby im realizację prawa do wysłuchania.

Nie można również uznać, że norma zawarta w art. 24 ust. 1 i 2 u.o.k.k. może stanowić samoistne źródło zakazu stosowania klauzul abuzywnych, uprzednio wpisanych do rejestru klauzul niedozwolonych, i tym samym samodzielnie rozstrzygać o zakwalifikowaniu zachowania przedsiębiorcy jako deliktu administracyjnego (zob. również: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2015 r., III SK 60/14). Dyspozycja art. 24 ust. 2 pkt 1 u.o.k.k. znajduje zastosowanie w razie naruszenia uprzednio istniejącego zakazu, którego źródłem jest prawomocne orzeczenie sądu, wydane w ramach tak zwanej kontroli abstrakcyjnej. Jeżeli więc adresatem zakazu stosowania postanowienia wzorca umowy, które zostało wpisane do rejestru klauzul abuzywnych (art. 24 ust. 2 pkt 1 u.o.k.k.), jest wyłącznie przedsiębiorca, który był stroną postępowania zakończonego tym wpisem, a taki wniosek wynika z wykładni art. 479⁴³ k.p.c. przedstawionej w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., wówczas decyzja Prezesa UOKiK nakładająca karę pieniężną na innego przedsiębiorcę za naruszenie tego zakazu, musi być uznana za pozbawioną podstawy prawnej (tak postanowienie SN z 7 marca 2017 r., syn. Akt III SK 13/15).

Mając na uwadze powyższe rozważania, w przedmiotowej sprawie wskazać należy, że w sytuacji, gdy wpis klauzuli do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., nastąpił na podstawie wyroku zapadłego w sprawie prowadzonej przeciwko innemu przedsiębiorcy, niż powód (co było bezsporne), Prezes Urzędu nie był uprawniony do wszczęcia w stosunku do niego postępowania o zaniechanie stosowania postanowienia uznanego za tożsame, jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumenta określonej w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji). W konsekwencji zasadne było uwzględnienie apelacji w zakresie zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie decyzji w punkcie I oraz w punkcie VI ppkt 1 i 2. W dalszym zakresie ingerencja w treść decyzji nie była możliwa, ponieważ powód nie zaskarżył odwołaniem jej punktu II, nie wnosił o uchylenie bądź zmianę decyzji w zakresie tego punktu decyzji, wniósł natomiast o zmianę zaskarżonej decyzji w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w

pkt VI ppkt 2 poprzez odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej lub jej znaczące obniżenie. Stąd mimo, że powód nie zaskarżył decyzji w punkcie II, to jednak żądanie pozwu, jakim jest odwołanie obejmowało także wnioski o zmianę decyzji z pkt. VI ppkt 2 w zakresie kary pieniężnej związanej z praktyką, której zdaniem Prezesa dopuścił się powód. Ponieważ zarzucenie stosowania praktyki, o której mowa w pkt. II decyzji, co do zasady było nietrafne z powodów wskazanych wyżej, mimo braku możliwości wzruszenia pkt. II decyzji, należało uwzględnić żądanie odwołania co do kary nałożonej za naruszenie zakazu, o jakim była mowa w pkt. II decyzji. Stąd także w tym zakresie decyzja została uchylona.

Trzeba również wskazać, że dla losów apelacji w zakresie uchylonych punktów decyzji nie mogło mieć znaczenia powołanie się przez pozwanego Prezesa, już po wydaniu zaskarżonego wyroku i po wywiedzeniu apelacji, tj. na rozprawie apelacyjnej w dniu 3 grudnia 2015 r. (k.210) na to, że pod pozycją nr 2001 w dniu 10 czerwca 2008 r. została wpisana do rejestru klauzula tożsama z klauzulą, o której mowa w pkt. II ppkt 1 zaskarżonej decyzji o treści „Jeżeli naprawa pojazdu nie została udokumentowana imiennymi rachunkami wysokość odszkodowania nie uwzględnia podatku VAT” wydana w sprawie przeciwko powodowej spółce. Klauzula ta dotyczy punktu II decyzji, który nie był objęty odwołaniem. Ponadto jest to nowy fakt spóźniony w rozumieniu art. 381 k.p.c., który Sąd II instancji miał prawo pominąć. Wyrok w przedmiotowej sprawie wydany był w 2014 r. i można było tę okoliczność faktyczną podnieść przed Sądem Okręgowym. Podobnie jest z klauzulami wpisanymi do rejestru w 2007 r., co podnosił pełnomocnik pozwanego na rozprawie w dniu 25 kwietnia 2017 r.

Niezależnie od powyższego zdaniem Sądu Apelacyjnego uwzględnienie faktu wpisania niektórych klauzul objętych odwołaniem także na skutek postępowania prowadzonego przeciwko powodowej spółce nie mogłoby mieć znaczenia, gdyż te wpisy nie były przedmiotem postępowania Prezesa Urzędu w ramach postępowania, zakończonego wydaniem spornej decyzji. Zarzut praktyki dotyczy posługiwania się konkretnymi postanowieniami, które zostało wpisane do rejestru, w konkretnym czasie, pod konkretną pozycją (nr w rejestrze). Powód nie mógł zatem bronić się i argumentować w toku postępowania administracyjnego przed Prezesem UOKiK w zakresie wpisu do Rejestru klauzuli wpisanej pod innym numerem. Podobnie nie mogły mieć znaczenia dla rozpoznania apelacji wyroki zapadłe przeciwko powodowi w roku 2015 r. i dokonane na ich podstawie wpisy do Rejestru klauzul niedozwolonych, gdyż nie były one objęte postępowaniem poprzedzającym wydanie zaskarżonej decyzji.

Uzupełniająco należy zauważyć, że powołana uchwała Sądu Najwyższego nie pozostaje w sprzeczności z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie C 119/15, Biuro (...) sp. z o.o. sp.k. w D. przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (ECLI:EU:C:2016:987). W orzeczeniu tym Trybunał Sprawiedliwości uznał, że: „artykuł 6 ust. 1 i art. 7 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich w związku z art. 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów należy w świetle art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem sądu i wpisanych do krajowego rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone mogło zostać uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy, który nie brał udziału w postępowaniu zakończonym wpisem owych postanowień do wspomnianego rejestru, za działanie bezprawne, stanowiące podstawę nałożenia kary pieniężnej z tego tytułu, pod warunkiem - czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego - że przedsiębiorcy temu przysługuje skuteczny środek prawny zarówno przeciwko decyzji uznającej tożsamość porównywanych postanowień, obejmujący kwestię, czy - przy uwzględnieniu wszystkich istotnych okoliczności właściwych danej sprawie - owe postanowienia są materialnie identyczne, zwłaszcza pod względem wywoływanych przez nie szkodliwych dla konsumentów skutków, jak i przeciwko decyzji ustalającej w danym wypadku kwotę kary pieniężnej.”

Analiza treści wyroku Trybunału Sprawiedliwości nie daje podstaw do twierdzenia, że zasada efektywności prawa unijnego nakazuje akceptację wykładni odmiennej od tej, którą przyjął Sąd Najwyższy. Rozważania Trybunału Sprawiedliwości odnoszą się do kwestii, czy relewantne unijne unormowania „stoją (...) na przeszkodzie temu, by stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone

prawomocnym wyrokiem sądu i wpisanych do krajowego rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone mogło zostać uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy, który nie brał udziału w postępowaniu zakończonym wpisem owych postanowień do wspomnianego rejestru, za działanie bezprawne, stanowiące podstawę nałożenia kary pieniężnej z tego tytułu”. Nie wynika z nich, aby wprowadzenie do krajowych systemów prawnych takich rozwiązań było obowiązkiem państw członkowskich. Tymczasem, zgodnie z powołaną uchwałą Sądu Najwyższego, prawo polskie nie przewiduje rozwiązań analogicznych do tych, które opisano w cytowanym fragmencie uzasadnienia wyroku Trybunału Sprawiedliwości. Okoliczność, że w orzeczeniu tym przesądzono, iż ich ewentualne wprowadzenie do krajowego porządku prawnego nie naruszałoby prawa unijnego, nie ma znaczenia dla rozpatrywanej sprawy.

Tezy zaprezentowane przez Trybunał Sprawiedliwości nie podważają prawidłowości rozumowania, które doprowadziło Sąd Najwyższy do przyjęcia powołanego stanowiska. Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, iż „nie można utrzymywać, że system krajowy taki jak ten, w który wpisuje się postępowanie główne, narusza przysługujące przedsiębiorcom prawo do obrony lub zasadę skutecznej ochrony sądowej” (pkt 43). Natomiast Sąd Najwyższy uzasadnił swoje stanowisko potrzebą zapewnienia przedsiębiorcy prawa do wysłuchania i wskazał, że gwarantowane jest ono na poziomie konstytucyjnym (art. 45 ust. 1), w art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz w art. 47 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Ewentualna sprzeczność powyższych stanowisk jest tylko pozorna, albowiem treść standardów ochrony praw podstawowych na poziomie krajowym i unijnym nie musi być identyczna. Na analizowanej płaszczyźnie, prawo unijne nie stoi na przeszkodzie zapewnieniu w krajowych porządkach prawnych gwarancji prawa do obrony, prawa do wysłuchania i zasady skutecznej ochrony prawnej idących dalej, niż analogiczne standardy ochronne przyjęte w prawie Unii Europejskiej. Przyjęcie, że kierunek wykładni odrzucony przez Sąd Najwyższy nie pozostaje w sprzeczności z prawem unijnym, nie prowadzi do wniosku, że jest on zgodny z prawem polskim.

Podkreślić także należy, że Trybunał Sprawiedliwości nie badał bezpośrednio zgodności prawa polskiego w prawem unijnym, lecz dokonywał wykładni prawa Unii Europejskiej. Poza płaszczyznę oddziaływania prawa unijnego na krajowe porządki prawne, ustalenia Trybunału dotyczące treści prawa polskiego mają zatem jedynie pomocniczy charakter i nie są wiążące dla sądów krajowych. Wskazać należy, że Trybunał Sprawiedliwości zastrzegł, iż jego stanowisko dotyczące prawa polskiego opiera się na przedłożonych mu informacjach, „których zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego” (pkt 43).

Natomiast orzeczenie unijne wytyczyło granice, w których polska judykatura mogłaby bez naruszania prawa unijnego zmienić swoje stanowisko w przedmiotowej kwestii. W ich ramach mieściłoby się przyjęcie kierunku zasadniczo odmiennego, od tego który zaaprobował Sąd Najwyższy. Z wywodów Trybunału Sprawiedliwości wynika natomiast, że niedopuszczalne byłoby uznanie, że wystarczające do zapewnienia przedsiębiorcom poziomu ochrony wymaganego przez prawo unijne jest przyjęcie, iż zakres sądowego badania tożsamości relewantnych klauzul ograniczać się może „wyłącznie do zwykłego formalnego porównania badanych postanowień z tymi widniejącymi w rejestrze” (pkt 42).

W konsekwencji uchylenia decyzji w punkcie I zasadne było jej uchylenie także w punkcie VI ppkt 1, w którym Prezes Urzędu nałożył na powoda karę pieniężną w wysokości 1.610.500 zł z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie pisanim w punkcie I decyzji. Zasadne było także uchylenie decyzji w punkcie VI ppkt 2, w którym Prezes Urzędu nałożył na powoda karę pieniężną w kwocie 1.114.961 zł. Wprawdzie kara ta dotyczy stosowania postanowienia wskazanego w niezaskarżonym punkcie II decyzji (który nie został uchylony, gdyż nie był zaskarżony odwołaniem), podlegała ona uchyleniu w całości, jako nienależna, w związku z niestosowaniem przez powoda praktyki opisanej w punkcie II decyzji.

W pozostałej części apelacja powoda co do kar pieniężnych podlegała oddaleniu. Niezasadny był bowiem zarzut naruszenia art. 106 ust. 1 pkt 4 uokik .

Należy wyjaśnić, że przewidziane w art. 106 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów kary pieniężne mają charakter fakultatywny, a zatem wydając decyzję o nałożeniu kary pieniężnej Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji

i Konsumentów działa w ramach uznania administracyjnego. W tym zakresie powinien on kierować się zasadami równości i proporcjonalności, jak również kryteriami określonymi w art. 111 ustawy. W piśmiennictwie wskazuje się, że w niektórych przypadkach zasada proporcjonalności może uzasadniać odstępianie od nakładania kary pieniężnej na przedsiębiorcę, pomimo dopuszczenia się przez niego zachowań wymienionych w art. 106 ust. 1 ustawy. Jest tak wówczas, gdy okoliczności sprawy, w tym: niewielki zakres naruszenia, krótki okres jego trwania, brak istotnego naruszenia konkurencji wskutek naruszenia przepisów ustawy, brak winy naruszcyciela, przemawiać będą za nienakładaniem kary pieniężnej. Jednakże odstępianie od nałożenia kary powinno dotyczyć tylko wyjątkowych sytuacji, gdy wymiar kary nawet w symbolicznej wysokości stanowiłoby dla przedsiębiorcy znaczącą dolegliwość, pozostającą w znaczącej sprzeczności ze stopniem winy oraz szkodliwością praktyki dla sfery interesów konsumentów (por. K. Kohutek w: K. Kohutek, M. Sieradzka, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, Lex el./2014).

W ocenie Sądu Apelacyjnego Prezes UOKiK nie przekroczył granic uznania administracyjnego uznając, że w przedmiotowej sprawie taki wyjątkowy przypadek nie zachodzi. Zakres naruszenia przez powoda ustawy nie był bowiem niewielki (bezprawne stosowanie kilku klauzul), okres trwania naruszenia był długotrwały, zaś naruszenie art. 24 ustawy było zawinione co najmniej w sposób nieumyślny. W tej sytuacji brak jest podstaw do odstępiania od nakładania kary pieniężnej na przedsiębiorcę.

Zdaniem Sądu odwoławczego wymierzona powodowi kara pieniężna jest adekwatna do stopnia zawinienia, a także okresu i stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy. Zaś z art. 111 ustawy wynika, że przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych organ powinien uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji zasadnie przyjął, że kary pieniężne nałożone przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na powoda za poszczególne naruszenia art. 24 ustawy są adekwatne do okresu, stopnia oraz okoliczności tych naruszeń. Wymierzając kary pieniężne z tytułu naruszenia zakazów opisanych w decyzji, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przyjął, że powód w 2011 r., poprzedzającym rok nałożenia kary osiągnął przychód w wysokości 1.032.371.684,21 zł, stąd górna granica kary, odpowiadająca 10% tego przychodu, mogła wynieść 103.237.168,42 zł. Ustalając kary pieniężne za naruszenie zakazów opisanych w punktach II, III, IV i V decyzji (punkt II decyzji nie został zaskarżony w odwołaniu), organ przyjął jedynie 0,15%, 0,11%, 0,05% i 0,1% maksymalnego wymiaru kary, co dało kwoty kar pieniężnych wynoszące 1.610.500 zł, 1.114.961 zł, 516.186 zł, 1.032.372 zł i 1.032.372 zł (łącznie 5.306.391zł). Po dokonaniu korekty przez Sąd Apelacyjny kara pieniężna wynosi łącznie 2.580.930 zł, co odpowiada 2,5% maksymalnego wymiaru kary oraz zaledwie 0,25% składki przypisanej brutto za rok 2011.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Sąd pierwszej instancji nie dostrzegł w przedmiotowej sprawie okoliczności, które mogłyby skutkować dodatkowym złagodzeniem kary pieniężnej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego jest to ocena trafna, mając na uwadze treść art. 111 ustawy. Wobec obciążającego powoda znacznego okresu i zakresu naruszenia ustawy nie jest wystarczający do złagodzenia kary to, że powód w zakresie praktyki określonej w punkcie III i V zaniechał ich stosowania przed wydaniem decyzji. Należy zgodzić się ze skarżącym, że katalog z art. 111 ustawy jest przykładowy. W tego typu sytuacjach nie powinno być takiego automatyzmu jak w razie zaniechania przed wszczęciem postępowania albo niezwłocznie po jego wszczęciu, ale są to okoliczności, które należy uwzględniać – zazwyczaj wskazują na postawę powoda, a niekiedy też na skutki naruszenia. Prezes UOKiK brał powyższe pod uwagę jednak uznał, że nie może to wpłynąć na zmniejszenie kary. Uczynił to w ramach uznania administracyjnego i granic tego uznania w ocenie Sądu Apelacyjnego nie przekroczył, a w każdym razie skarżący tego nie wykazał, przyjmując, że okoliczność ta tj. zaniechanie praktyki w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie miało istotnego znaczenia dla obniżenia wysokości kary. Ten pogląd jest możliwy do uznania za słuszny jeśli weźmie się w

szczegółności pod uwagę to, że zaniechanie stosowania praktyki nastąpiło zaledwie na 3 miesiące przed wydaniem decyzji. Nie zmieniło to zatem w znaczący sposób sytuacji konsumentów, nie świadczyło o rzeczywistej woli powoda współpracy z Prezesem UOKiK na tym polu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma racji powód domagając się w apelacji uzależnienia wysokości kary pieniężnej od przychodów „uzyskiwanych ze sprzedaży produktu będącego przedmiotem zakazanej praktyki”, a nie od ogółu przychodów przedsiębiorcy - powołując się na zasadę proporcjonalności. Powyższe ograniczenie można by bowiem uznać za uzasadnione wyłącznie w sytuacji, gdyby karany przedsiębiorca prowadził zróżnicowaną działalność, zaś zakazana praktyka dotyczyłaby tylko jednego z segmentów tej działalności, przynoszącego niewielką część ogółu uzyskiwanych przychodów. Tymczasem w przedmiotowej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca, albowiem powód prowadzi wyłącznie działalność ubezpieczeniową i segmentowanie jej z uwagi na rodzaj oferowanych produktów ubezpieczeniowych, poprzez wyodrębnienie umów zawartych na podstawie OWU będących przedmiotem niniejszego postępowania, byłoby nieuprawnione w świetle treści art. 106 ust. 1 uokik, zgodnie z którym Prezes może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną nie większą niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Nie ma również racji powód zarzucając naruszenie zasady równości przy nakładaniu kar pieniężnych. Zdaniem apelującego zasada ta została naruszona, albowiem w podobnych przypadkach za te same (bądź podobne) naruszenia Prezes Urzędu nakładał kary odpowiadające zbliżonemu ułamkowi przychodu przedsiębiorcy, zaś na powoda nałożył karę rażąco wygórowaną. W ocenie Sądu Apelacyjnego teza ta nie została przez powoda wykazana, albowiem zamieszczona w odwołaniu i w apelacji tabela wskazuje jedynie: nazwy ubezpieczycieli, wysokości składek przypisanych brutto w roku poprzedzającym nałożenie kary, wysokości kar pieniężnych oraz karę jako% składki przypisanej brutto. Natomiast nie ma danych dotyczących okoliczności wpływających na wysokość kar, np. okresu i stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a także stopnia zawinienia. Oznacza to, że wskazane przez powoda dane nie są wystarczające do dokonania oceny stosowania przez Prezesa Urzędu zasady równości przy nakładaniu kar pieniężnych. Poza tym, jak podnosił Prezes Urzędu, we wskazywanych przez powoda decyzjach kary nakładane były za jeden lub dwa zarzuty, czyli inaczej niż to miało miejsce w zaskarżonej decyzji, czemu skarżący nie zaprzeczył, co skutkowało niższą łączną karą pieniężną.

Kwestia problemu tzw. „swoistej recydywy, na którą powołał się Prezes Urzędu nie wymagał także głębszego roztrząsania przy rozpoznaniu apelacji, skoro kwestia ta dotyczyła tego punktu decyzji, który został uchylony.

Podstawą orzeczenia Sądu Apelacyjnego były art. 385 i 386 § 1 k.p.c. O kosztach postępowania za I instancję i kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na zasadzie art. 100 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 14 ust. 3 pkt 1 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (tj. z dnia 25 lutego 2013 r. Dz.U. z 2013 r. poz. 490), poprzez ich stosunkowe rozdzielenie. Koszty powoda w I instancji to 1000 zł (opłata sądowa), 360 zł (koszty zastępstwa prawnego) i 17 zł (opłata skarbową) tj. łącznie kwota 1.377 zł. Natomiast koszty pozwanego w I instancji to 360 zł (koszty zastępstwa prawnego). Wobec powyższego suma kosztów obu stron to kwota 1.737 zł. Z uwagi na to, że powód wygrał proces w I instancji w 50% (na 8 kwestionowanych postanowień 4 zostały uznane za prawidłowo zakwestionowane przez Prezesa UOKiK), to powoda obciążą kwota 868,50 zł ($1737 \text{ zł} * 50\% = 868,5 \text{ zł}$). Skoro powoda obciążała kwota 868,50 zł, a poniósł koszty w wysokości 1.377 zł, więc pozwany ma obowiązek zwrotu powodowi kwoty 508,50 zł tytułem kosztów procesu przed Sądem Okręgowym. Według tożsamej zasady orzeczono o kosztach postępowania apelacyjnego, na które składała się opłata od apelacji 1.000 zł i koszty zastępstwa prawnego obu stron w kwocie po 270 zł.